

Sygn. akt V CZ 43/09

POSTANOWIENIE

Dnia 10 września 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Iwona Koper (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa P.G.

przeciwko M.K.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 10 września 2009 r.,

zażalenia powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego [...]

z dnia 30 czerwca 2009 r., sygn. akt [...],

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2009 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację powódki P.G. od wyroku Sądu Okręgowego w G. oraz zasądził od niej na rzecz pozwanego M.K. 2.700 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego. Uzasadniając rozstrzygnięcie o kosztach procesu za drugą instancję Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że powódka korzystała w toku postępowania z całkowitego zwolnienia od kosztów sądowych, co jednak nie zwalniało jej automatycznie od obowiązku zwrócenia kosztów stronie przeciwnej. W ocenie tego Sądu nie zachodziły szczególne okoliczności, uzasadniające zastosowanie art. 102 k.p.c., w szczególności nie obligował do tego fakt nieobciążenia powódki kosztami procesu przez Sąd I instancji.

W zażaleniu na powyższe postanowienie powódka zarzuciła naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez obciążenie jej kosztami procesu, pomimo że – zdaniem powódki – w sprawie występowały szczególne okoliczności uzasadniające odstąpienie od nałożenia na nią tego obowiązku. W konsekwencji wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zdaniem skarżącej, uwolnienie jej od konieczności zwrotu stronie przeciwnej kosztów postępowania apelacyjnego uzasadnia trudna sytuacja materialna oraz specyfika dochodzonego roszczenia, związana z zawikłaną sytuacją rodzinną dwóch córek powódki i pozwanego – zięcia powódki. Przytoczona argumentacja nie jest jednak trafna. Niewielkie dochody powódki i jej męża stały się przyczyną przyznania jej zwolnienia od kosztów sądowych i spowodowały, że prowadzenie procesu nie wiązało się dla powódki z koniecznością ponoszenia opłat i wydatków. Zwolnienie to jednak, jak jednoznacznie wynika z treści art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.), nie uchyła odpowiedzialności za wynik sporu w stosunku do przeciwnika procesowego. Oznacza to, że przyczyny usprawiedliwiające ubieganie się przez stronę o zwolnienie od kosztów sądowych nie wystarczą, by wyłączyć

działanie ustanowionej w art. 98 § 1 k.p.c. reguły, że ten kto przegrał spór zwraca koszty procesu temu, czyje racje zostały uznane za słuszne. Sąd może uwolnić stronę od obowiązku zwrotu kosztów procesu na podstawie art. 102 k.p.c., jeśli stwierdzi, że zachodzi „wypadek szczególnie uzasadniony”. Okoliczności, które uprawniają do zastosowania tego przepisu, ocenia sąd, dysponujący w tym zakresie swobodą. W rozpatrywanym wypadku skarżąca wskazuje, że za nieobciążaniem jej obowiązkiem zwrotu kosztów pozwanemu przemawia jej stan majątkowy oraz specyfika powództwa, o zasadności którego powódka jest subiektywnie przekonana. Stan majątkowy powódki, która ma stałe, choć nieduże dochody, nie uzasadnia jednak traktowania jej sytuacji, jako szczególnie uzasadnionej w rozumieniu art. 102 k.p.c. Natomiast specyfika okoliczności rodzinnych, które skłoniły powódkę do wystąpienia z powództwem w niniejszej sprawie, uprawniała Sąd pierwszej instancji do zastosowania art. 102 k.p.c. Jednak rozstrzygnięcie tego Sądu i jego uzasadnienie umożliwiło powódce, a przynajmniej jej fachowemu pełnomocnikowi procesowemu ocenę obiektywnej trafności subiektywnych odczuć powódki. Podjęcie przez powódkę ryzyka dalszej walki procesowej nie usprawiedliwia przerzucenia na pozwanego poniesionych przez niego z tego powodu kosztów postępowania odwoławczego.

Z przedstawionych przyczyn zażalenie powódki nie mogło zostać uwzględnione i podlegało oddaleniu na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c.